

Från Riksdagsförvaltningen
2020-10-28
Besvaras senast
2020-11-04 kl. 12.00

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:304 Brottsmarkering vid grova sexualbrott mot barn och personer med funktionsvariation

Enligt Brå och statistiken över anmälda våldtäktsbrott 2019 var det 41 procent som bestod av våldtäkter mot barn (0–17 år), vilket var en ökning med 1 procent jämfört med 2018 och en ökning med 35 procent sedan 2010. Av de anmälda våldtäkterna mot barn 2019 var 91 procent brott mot en flicka och 9 procent mot en pojke.

Av de anmälda våldtäkterna mot barn var 2 440 brott mot barn under 15 år, vilket innebär en ökning med 6 procent jämfört med 2018. De anmälda våldtäktsbrotten mot flickor under 15 år ökade med 4 procent, medan de anmälda våldtäktsbrotten mot pojkar under 15 år ökade med 20 procent. Sedan 2010 har de anmälda våldtäktsbrotten mot barn under 15 år ökat med 34 procent.

Har man avtjänat det straff man dömts till har man betalat sin skuld. Det finns dock givetvis skäl att vara aktsam från samhällets sida inför återfallsrisken, exempelvis när det har rört sig om grova sexualbrott.

Ibland gör tillfället tjuven, det vill säga människor gör ibland misstag och begår kriminella handlingar. Har man då sonat sitt straff bör uppgifterna kunna gallras ur brottsregistret efter en tid, precis som i dag. Många kriminella bryter med sitt gamla liv och förtjänar absolut ytterligare en chans. Det är dock mer komplicerat när det gäller vissa grova brott, exempelvis sexualbrott. Det handlar om beteenden med risk för återfall.

Tittar man på individer som begår överfallsvåldtäkter och har blivit dömda för det flera gånger är återfallsrisken oerhört hög. Redan år 2009 uttalade sig Mats Dernevik som forskningschef vid Kumlaanstalten om just detta. Även Niklas Långström, forskare och analytiker vid Rättsmedicinalverket, har uttalat till *Ekot* att för de förövare som förgripit sig på flera barn eller barn som finns utanför deras bekantskapskrets är återfallsrisken högre. I samma inslag säger Ewa Thored, utredare vid gruppen för it-baserade sexualbrott mot barn, att det vore alla utredares dröm att i framtiden kunna få möjligheten att övervaka återfallsförbrytare.

Grova sexualbrott är fruktansvärda brott, och sker de dessutom mot barn och personer med funktionsnedsättning är de bland de vidrigaste brotten som kan

begås. Brottsoffret och dess familj tvingas leva med en ofattbar kränkning. Minnesbilder som etsar sig fast. En smärta som inte syns utanpå men som ständigt gör sig påmind. Det kan också vara svårt att leva ett liv som inte kantas av psykisk ohälsa om man har blivit utsatt för sexualbrott. Brottsoffer vittnar om en oren känsla och sviktande självkänsla efter att ha blivit utsatta för en våldtäkt. En känsla som är svår att få bort.

Pedofiler och sexualbrottslingar har en förhållandevis hög återfallsrisk. Behandling minskar återfallsrisken för sexualbrott men tar inte bort den. Enligt NCK vid Uppsala universitet uppskattas mörkertalet för våldtäkt och sexuella övergrepp vara mycket stort. Det innebär att sexualbrott är vanligare i verkligheten än vad den officiella statistiken visar. I en metastudie från 2019 (*Does specialized psychological treatment for offending reduce recidivism? A meta-analysis examining staff and program variables as predictors of treatment effectiveness*, Clinical Psychology Review 2019) granskades 70 studier med totalt 55 000 individer som genomgått behandling för att ha begått sexualbrott eller brott i nära relationer eller för att ha använt våld generellt. För sexualbrottsförövare som genomgick behandling minskade återfallen i brott med 32,6 procent jämfört med förövare som inte genomgick behandling. Alla sexualförbrytare genomgår inte behandling, och enligt denna metastudie som gjorts finns fortfarande återfallsrisk trots behandling.

I dag är det upp till arbetsgivaren att bestämma om en jobbsökande ska anställas eller inte efter en kontroll av brottsregistret. Detta innebär att det i praktiken inte finns något förbud mot att anställa personer som har blivit dömda för sexualbrott mot barn på exempelvis en förskola. Jag anser inte att det är rimligt att personer som har dömts för grova sexualbrott mot barn och personer med funktionsvariation får arbeta med samma målgrupp. Barn och personer med funktionsvariation, deras rätt att inte utsättas för risken att konfronteras med individer som blivit dömda för grova sexualbrott (på samma målgrupp) inom ramen för yrkeslivet, borde som allra oftast väga tyngre än individens rätt att få utbilda sig och jobba med barn och personer med funktionsvariation.

Menar vi allvar med ett stärkt brottsofferperspektiv för barn och personer med funktionsvariation – de mest oskyddade i vårt samhälle – att vi ska skydda dem mot vidriga brott i så stor utsträckning som möjligt, då måste effektiva metoder och stärkta straff införas. I synnerhet när pedofiler och sexualbrottslingar har en förhållandevis hög återfallsrisk.

Jag anser att frågan om förlängd brottsmarkering i belastningsregistret gällande grova sexualbrott mot barn och personer med funktionsvariation ska prövas och i princip kvarstå så länge man är i arbetsför ålder. Självklart måste ett sådant beslut föregås av juridisk granskning.

Med hänvisning till ovanstående vill jag ställa följande fråga till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Ämnar ministern verka för att se till att barn inte konfronteras med individer som blivit dömda för grova sexualbrott på barn, genom att förlänga brottsmarkeringen i belastningsregistret gällande grova sexualbrott?

.....

Marléne Lund Kopparklint (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren